

Ekumeninė savaitė

Klausykitės pamokymo ir būkite išmintingi; jo neatmeskite! Laimingas žmogus, kuris manęs klauso, ateidamas kasdien anksti prie mano vartų, budėdamas prie mano durų. Juk kas randa mane, randa gyvenimą ir gauna malonę iš VIEŠPATIES. Bet kas prasilenkia su manimi, daro sau žalą. Visi, kurie manęs nekenčia, myli mirtį (Pat 8, 33-36).

LB kunigas Ričardas Doķšas

Šventojo Rašto žodžiai kalba apie Dievo išmintį. Tiksliau pasakius – apie išmintį, kuri yra neatsiejama Kūrėjo savybė, buvusi nuo pat pradžios. Regima šios išminties išraiška – tai pasaulis, kuriame gyvename, o tiksliau pasakius, ta jo dalis, kuri šiuo metu yra mums

regima ir pasiekama. Kuo atidžiau žvelgiame į regimą kūrinių dalį, kuo labiau gilinamės į ją valdančių dėsnių tyrinėjimą, tuo geriau suprantame, kad pasaulis buvo sukurtas neatsitiktinai, tai nebuvo kažkoks spontaniškas veiksmas, o visapusiškai apgalvotas darbas, atliktas laikantis tam tikro plano. Kūrimo proceso rezultatu tapo savo darna stublinanti sistema, kurioje svarbi kiekviena sudedamoji dalis ir kurioje kiekviena sudedamoji dalis turi savo paskirtį. Šios sistemos dalimi tapo ir žmogus, kuriam teko ypatingas – Viešpaties turtų valdytojo – vaidmuo. Šventasis Raštas mums liudija, kad žmogus nesusidorojo su jam skirta užduotimi. Užuoť sekę jam numatytu Viešpaties keliu, žmogus pasirinko kitą – savo paties kelią. Tuo pačiu jis nusižengė Kūrėjo valiai, t. y. Jam nusidėjo. Nuodėmė įvyko istorijos apyaušryje, tačiau jos pasekmės ir šiandien valdo mus. Atsitraukimas

nuo Kūrėjo, Bažnyčios susiskaldymas, troškimas gyventi, vadovaujantis savo supratimu, lėmė tai, kad žmogus nebepajėgia suvokti Dievo sumanymo „kad jūs būtumėte viena“. Žmogiškoji arogancija sužydo įvairiausiomis spalvomis... Kuo ji pasireiškia? Ji pasireiškia tuo, kad žmonės nebesidomi visos esaties Kūrėjo ir valdovo valia ir patys sprendžia, kas svarbu, o kas nereikšminga. Mąstančiam žmogui tokios pasekmės akivaizdžios. Problema slypi tame, jog mąstyti linkusi tik niekingai menka žmonių mažuma. Dauguma mano, kad susimąstyti apskritai neverta – neverta ir galvoti apie savo veiksmų pasekmes. Būtent todėl ateitis neretai aukojama, siekiant šios akimirkos naudos. Beje, žmogiškoji arogancija pasireiškia ne tik Bažnyčios atžvilgiu, bet ir tarpžmogiškuose santykiuose. Taip pat žmonės vertina ir Kūrėją – tiksliau, dieviškąjį apreiškimą. Šiandien tai tapo ypatingai pastebima. Viešpaties apreiškimas, Dievo Žodis nuolat peržiūrimas, o atlikus tokias peržiūras nusprendžiama, kas mums svarbu, o kas – ne, ką iš Dievo Žodžio galima priimti, o ką jau seniai reikėjo išmesti į istorijos sąvartyną, nes tai nebeatitinka šių dienų reikalavimų. Įdomiausia, kad bet kurios tokios peržiūros metu stengiamasi žemiau nuleisti leistinų dalykų „kartelę“. Kiekviena panaši peržiūra baigiasi tuo, kad viena arba kita nuodėmė iš esmės paskelbiama leidžiama ir visiškai priimtina. Galiausiai tą pačią aroganciją regime žmogaus ir Dievo santykiuose. Dėl jos Dievas nustumiamas į antrąjį planą, pašalinamas iš kasdienybės. Susidaro paradoksali padėtis, kai žmonės pripažįsta Aukščiausiojo buvimą, bet tuo pat metu elgiasi taip, tarsi Jo nebūtų.

Bet kokia pažiūrų sistema pasireiškia konkrečiais veiksmis. O bet kokie veiksmai turi pasekmes. Apie kokias pasekmes galima kalbėti šiuo atveju? Bet kokioje sistemoje yra tam tikra atsparumo atsarga, kurios ribose galima didinti apkrovą ir netgi pažeidinėti naudojimo instrukcijas. Ir sistema vis tiek veiks. Tačiau egzistuoja ir tam tikras kritinis taškas, tam tikra riba, kurią peržengus sistema pradeda irti. Galima abejoti Dievo Žodžiu, galima užsiimti jo peržiūra, tačiau kiekviena tokia peržiūra tolina žmogų nuo Dievo. Anksčiau ar vėliau dėl to santykiai su Juo taps nebeįmanomi. O ką reiškia nutraukti santykiai su Dievu? Mirtį. Nes Dievas yra gyvenimo Kūrėjas ir jo Davėjas. Atsitraukimas nuo Dievo reiškia gyvenimo atsisakymą. Nei vienas sveiko proto žmogus negyvens užkrėstoje zonoje, nes jis puikiai supranta, kuo gali baigtis panašus veiksmas. Kodėl gi tada žmonės lengvai leidžia sau taip elgtis Dievo atžvilgiu, suvokdami, kad toks elgesys neišvengiamai atves juos į pražūtį? Viešpaties Apreiškimu mums duota vertybių sistema gali

atrodyti nešiuolaikiška ar prieštaraujanti šių dienų interesams, tačiau taip gali atrodyti tik iš pirmo žvilgsnio, žvelgiant paviršutiniškai. Įsižiūrėjus galima pastebėti, kad šių dienų žmogaus interesams kaip tik prieštarauja atsitraukimas nuo Dievo bei Jo teikiamų dalykų atsisakymas. Kai tik tai įvyksta, žmogaus sieloje prasideda naikimo procesas, kuris lemia tai, kad žmogus praranda žmogiškumą ir virsta kažkuo, kas turi tik žmogaus pavidalą, bet jo nėra. Kažkada man teko matyti senus vargonus, kuriuose dauguma mygtukų buvo išgraužti kirminų. Jie išsaugojo išorinį pavidalą, bet ne turinį. Ir pakakdavo vos spustelėti klavišą, kai iš pažiūros nepažeista detalė subyra į dulkes. Žmogus, atsisakęs ryšio su Dievu, peržvelgęs jį šios akimirkos naudos požiūriu, labai panašus į tokį klavišą. Išorėje atrodo, kad viskas tvarkoje, bet viduje jau beveik nieko nebeliko. O prisilietimas prie šių klavišų

įvyks atėjus Dievo teismui. Ir kas gi po jo liks iš žmogaus? 14 psalmės 2 eilutėje skaitome: „*Visi nuklydę, visi panašiai sugedę...*“ Iš tiesų reikia būti kvailiu, kad atmes-tum Dievo valią „*kad jūs būtumėte viena*“ ir į jos vietą pastatytume savo valią. Tai tokia pat beprotystė, kaip ir savižudybė. Galima tik gailėti tų, kuriems tai vis dar neakivaizdu. Taip yra todėl, kad, pavyzdžiui, atleisti ir pamilti yra kur kas sudėtingiau, nei prakeikti ir nekęsti. Išlaikyti fariziejšką teisuoliškumą ir skaičiuoti artimo nuodėmes kur kas paprasčiau, nei išsaugoti švarias savo mintis ir atgailauti dėl savųjų nusižengimų. Būti išoriškai dievobaimingu kur kas lengviau, nei iš tiesų pasitikėti Dievu. Tiesa, sąvoka „*lengviau*“ ne visada tapati sąvokai „*protingiau*“. Toks lengvumas veda į mirtį. O tai, kas sudėtingiau – į Dievo karalystę.

Pašaukimo rekolekcijos

Vasario 17-18 dienomis, Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyko pašaukimo rekolekcijos. Siūlome susipažinti su dvių rekolekčių dalyvių—Edgaro ir Ovidijaus—pasidalinimais apie išgyventas akimirkas šiose rekolekcijose.

Kalbėk, VIEŠPATIE, tavo tarnas klauso
(1 Sam 3, 9)

Rekolekcijos prasidėjo penktadienį. Rinkomės Vilniaus kunigų seminarijoje. Džiaugsmingai mus pasitiko klierikai ir palydėjo į mums paskirtus kambarius, kuriuose nakvojome. Visiems teko gyvent po du, kaip ir seminaristams iki 3 kurso. Į rekolekcijas vieni anksčiau, kiti vėliau atvyko 16 jaunuolių iš Vilniaus, Kauno, Panevėžio bei mažesnių miestelių. Rekolekcijos prasidėjo šv. Mišiomis, kurias aukojo kunigų seminarijos vicerektorius kun. A. Šuškevič. Po šv. Mišių buvome pakviesti vakarienės, kur kunigų seminarijos rektorius mons. Ž. Vabuolas palaimino maistą ir pakvietė vaišintis. Valgydami vakarienę susipažinome tarpusavy. Pasisotinę ėjome į koplyčią kalbėti vakarinės brevijoriaus maldos, po kurios buvome pakviesti į salę pasiklausyti vienuolio pranciškono br. kun. A. Peškaičio pašaukimo liudijimo. Jo liudijimas buvo ištis įdomus, neeilinis, kitoks nei teko kada girdėti. Būdamas netikintis, jis atsivertė po vieno žmogaus labai trumpo liudijimo apie Dievą troleibuse. Kitoje stotelėje tas žmogus išlipo. Tą žmogų kun. Arūnas visada prieš tai matydavo girtą, purviną, nesusitvarkiusį, bet tą kartą troleibuse, jis buvo blaivas, švarus, susitvarkęs. Kun. Arūnas pasakojo, jog jam to pakako, kad pradėtų mąstyti apie Dievą. Žinoma, tada jis nesuprato jausmo, kuris jį užvaldė. Vis tik jo gyvenime tai nebuvo pirmas susidūrimas su tikėjimu. Pirmasis buvo tuomet, kai studijuojant reikėjo

parašyti rašto darbą apie F. Dostojevskio kūrybą. Tam teko atsiversti Šv. Raštą. Evangeliją pagal Joną jis, žinoma, perskaitė, bet apie ką ten rašoma nesuprato. Vienuolis pasakojo, jog jį visą laiką lydėjo vienišumas, tačiau jo gyvenimas visiškai apsigvertė. Jis įstojo į kunigų seminariją, ją pabaigė, susipažino su pranciškonais, vėliau įstojo į jų vienuoliją. Nuo to laiko jo gyvenime vienišumo nebeliko. Pabūti vienam šiuo metu jam yra didelis džiaugsmas, tačiau retai tenkas. Šis momentas kun. Arūno liudijime man labiausiai ir įstrigo, jog gyvenime buvo vienišas, o dabar jo gyvenime to vienišumo nebeliko.

Po vienuolio liudijimo, koplyčioje meldėmės ir seminaristų kasdien kalbamą baigiamąją liturginių valandų *naktinę* maldą, po kurios ėjome ilsėtis.

Naują dieną pradėjome rytmetine malda koplyčioje. Po maldos ir pusryčių visi dalyvavome Šv. Mišiose. Jas aukojo kunigų seminarijos propedeutinio kurso vadovas mons. V. Volodkovič. Po Šv. Mišių vyko pirmoji konferencija, kurią vedė kunigų seminarijos rektorius mons. Ž. Vabuolas. Jos metu išgirdome apie pašaukimo dinamiką, apie patį pašaukimą, iš kur jis kyla, kaip jį priimti, kaip į jį atsiliepti. Taip pat monsinjoras mūsų dėmesį atkreipė ir į Šv. Rašto ištraukas. Tarp jų ir ištrauka iš Samuelio knygos, Samuelio pašaukimo istorija (1 Sam 3, 9). Joje kunigas Elis pamoko Samuelį kaip atsiliepti į Dievo kvietimą: *Kalbėk, Viešpatie, tavo tarnas klauso* (1 Sam 3, 9).

Po šios konferencijos kalbėjome dieninę brevijoriaus maldą. Netrukus prasidėjo antroji konferencija, kurią vedė vicerektorius kun. A. Šuškevič. Ji man paliko didžiulį įspūdį.

Kun. Andžejus kalbėjo apie kunigus, Bažnyčią, šventumą. Jis sakė, kad tikintis žmogus yra mąstantis žmogus. Šie žodžiai išties stiprūs, nes mes nuolat mąstome apie gyvenimą, apie tikėjimą, apie Dievą. Taip pat vicerektorius paaikškino, ką reiškia šventumas. Šventas yra tik Dievas, o kadangi tikintis žmogus priklauso Dievui, yra pašauktas į šventumą ir turi tai skleisti bei rodyti. Taip

pat jis pabrėžė, jog turime nuolat apsivalyti nuo nuodėmių, nuolat ugdyti savo šventumą. Ir nežiūrint žmogiškojo silpnumo, jaunuolis ar vyras, tapdamas kunigu, privalo nusiteikti viso gyvenimo kovai, nuolatiniam šventėjimui.

Po šios konferencijos turėjome dar vieną – klierikų – konferenciją. Klierikai pasidalino savo pašaukimo liudijimais. Išgirdome tris skirtingas istorijas. Pašaukimo liudijimus pradėjo klierikas Juzefas aptardamas Samuelio istoriją (1 Sam 3, 1-11). Taigi ir vėl galėjome apmąstyti šią šventraščio vietą. Vėliau klierikas Danielius paliudijo savo pašaukimą, nors prieš tai nebuvo planavęs jo pasakoti. Po jo savo pašaukimo liudijimu pasidalino klierikas Saulius. Rinkdamasis kunigystės kelią jis atsisakė to, ko dažnas siekia: karjeros, pinigų, gero gyvenimo.

Šios įtemptos dienos kulminacija buvo Švč. Sakramento adoracija, kada galėjome pabūti Dievo akivaizdoje, pateikti Jam savo prašymus ir dėkojimus, į Jį kreipti maldas. Būdami Dievo artumoje galėjome apmąstyti savo pačių kelią. Švč. Sakramento palaiminimu užbaigėme adoraciją ir kitą dieną po šv. Mišių bei refleksijos, išvykome namo.

Edgaras

Pašaukimo rekolekcijos šventojo Juozapo kunigų seminarijoje vyko vasario 17 – 19 dienomis. Turbūt reikėtų pradėti pasakoti nuo atvykimo, bet ne, būsiu savimi ir pradėsiu nuo...

Vykdamas į šias rekolekcijas planavau, jog atvykęs ir išsikūręs, sukursiu novelę arba esė, bet nepavyko, nes visa siela ir kūnu buvau Viešpatyje. Viešpats nebūtų Viešpats, jeigu neveiktų per žmones. Išvykstant klierikas Danielius paprašė manęs aprašyti rekolekcijas, taigi neparasiau jokio kūrinio, bet galėsiu pasidalinti Gerąją Naujiena, tai dar geriau... Einu prie esmės ir pradedu viską iš naujo...

Šaltą vasario pavakarę į šv. Juozapo kunigų seminariją pradėjo rinktis jauni ir drąsūs vyrai. Vykdamas į seminariją truputį jaudinausi ir buvau neramus: tiek daug buvo girdėta apie tvarką, regulą ir t.t. Kilo mintis, kad bus sunku išbūti tris dienas. Mano laimei Panevėžio komandą pasitiko klierikas Saulius. Tik įėjus į vidų, pajutau šilumą, gal dėl to, kad lauke šalta buvo, o gal dėl to, kad buvome dvasin-

goje vietoje. Saulius paklausė: *Gal alkani?* Vienbalsiai atsakėme: *ne!* Tačiau valgykloje paviešėjome.

Man asmeniškai gaila, kad negalėjau išgirsti br. A. Peškaičio liudijimo, nes atvykome vėliau, tačiau po br. A. Peškaičio atsakymų į klausimus visi džiaugsmingai ėjome į koplyčią. Sukalbėjome liturginių valandų *naktinę* maldą, po kurios įsivyravo tylos metas trunkąs iki *rytmetinės* liturginių valandų maldos.

Kitą dieną po pusryčių mūsų laukė trys konferencijos. Pirmąją vedė seminarijos rektorius mons. Ž. Vabuolas. Jis pasakojo apie pašaukimo raidą ir mokė pašaukimo dinamikos. Po to – antroji konferencija, kurią vedė seminarijos vicerektorius kun. A. Šuškevič. Iš jo konferencijos geriausiai prisimenu tris dalykus – drąsą, ryžtą, kunigo patarimą. Nors gali pasirodyti, kad šie dalykai yra menkaverčiai, tai – netiesa.

Vidudienis – Švč. Mergelės Marijos laikas, todėl šia proga ėjome į Kalvarijos kryžiaus kelią kalbėti rožinio maldos. Šaltis neišgąsdino ir neatbaidė nuo klampojimo per sniegą. Po rožinio maldos aplankėme kunigų kapus ir už juos pasimeldėm.

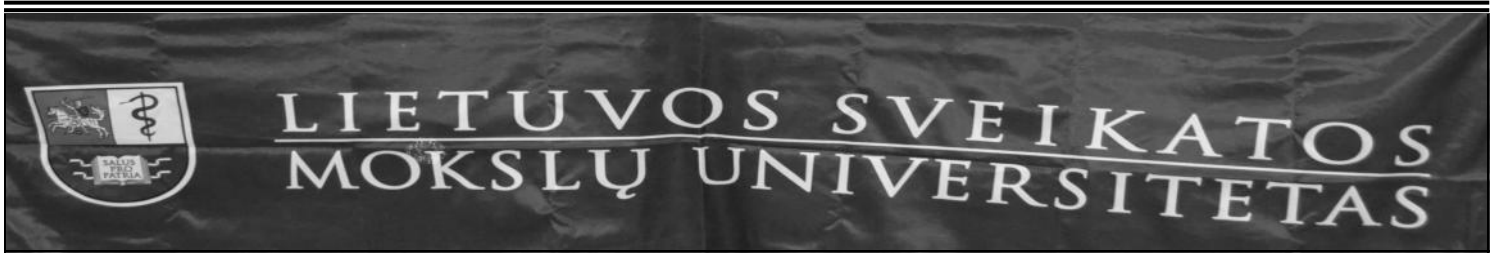
Artėjant vakarui mons. V. Volodkovič celebravo šv. Mišias. Savo pamoksle jis akcentavo drąsą ir ryžtą.

Pravedinę galvas gryname ore, grįžome į konferencijų salę, kur mūsų jau laukė trys klierikai – Saulius, Danielius ir Juzefas. Jie pasidalino savo pašaukimo istorijomis ir gyvenimo patirtimis. Pasisėmę drąsos iš brolių klierikų, adoracijos prie Švenčiausiojo Sakramento metu, giliau apmąstėme ir savo pašaukimą.

Kitą dieną, po rytmetinės mankštos, dalyvavome šv. Mišiose, kurias aukojė mons. Ž. Vabuolas. Jo pamokslu pagrindinė mintis buvo raginimas keltis, eiti ir dirbti. Po šv. Mišių susirinkome į konferencijų salę ir pasidalinome savo išpūdžiais apie rekolekcijas. Pilni džiaugsmo po pasidalinimo išvykome namo – į savo kasdienybę.

Ovidijus

Kl. Gabrielius S., I k.

Draugiškos krepšinio varžybos su Lietuvos sveikatos mokslų universitetu

Kovo 8-oji yra ypatinga ne tik tuo, jog tai yra Tarptautinė moters diena, bet dar ir dėl to, kad šią dieną Katalikų Bažnyčia mini šv. Dievo Joną, kuris yra slaugytojų globėjas. Taip jau sutapo, kad būtent Lietuvos Sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Slaugytojų katedros globėjas yra šv. Dievo Jonas, tad būsimieji vargšų slaugytojai panorą šią progą švęsti su mūsų bendruomene ir mes mielai sutikome.

Ketvirtadienio vakarą, kartu su svečiais, pradėjome šv. Mišiomis. Koplyčia buvo kur kas pilnesnė nei įprastai, nes į ją sugužėjo virš 30 studentų iš Kauno, atvykusių ne tik pasportuoti, bet ir pažinti mūsų bendruomenę bei pabendrauti ir kartu pasimelsti. Šv. Mišias aukojo seminarijos rektorius mons. Žydrūnas Vabuolas kartu su vice-rektoriumi kun. Andžejumi Šuškevičiumi. Pamokslo metu, kuomentuodamas Evangelijos ištrauką apie turtuolį ir Lozorių, rektorius skatino pasvarstyti, ar mūsų aplinkoje nėra Lozorių, pro kuriuos praeiname nekreipdami dėmesio; o gal yra turtuolių, kuriuos reikėtų išpėti dėl turtų pertekliaus ir nereikalingos prabangos; akcentavo, kad turtas yra gėrybė, bet tikroji laimė slypi Dieve, tikėjime į Jį, ir, baigdamas pamokslą, pakartojo psalmininko žodžius: „Laimingas tasai, kuris Viešpačiu tiki!“

Pasibaigus šv. Mišioms vyresniųjų kursų klierikai svečiams aprodė seminariją, atsakinėjo į smalsuolių klausimus, papasakojo Vilniaus kunigų seminarijos istoriją, aprodė koplyčią – vietą, apie kurią sukasi visas seminarijos gyvenimas, pristatė seminarijoje eksponuojamą V. Žuko dailės parodą.

Po geros valandos, visa seminarijos bendruomenė kartu su svečiais susirinko į sporto salę, kur krepšinio aikštelėje turėjo užvirti žūtbutinė kova. LSMU Kūno kultūros katedros atstovai parengė sportinę mūsų vakaro dalį – teisėjavo, žymėjo rezultatus, tarp kėlinių organizavo baudų metimo varžybas. Apšilus komandoms ir viską paruošus varžyboms, seminarijos rektorius tarė sveikinimo žodį teigdamas, kad sportas pirmiausiai yra pramoga, kuri padeda užmegzti bendrystę ir palinkėjo draugiškų varžybų. Po sveikinimo žodžių teisėjas trumpai pristatė taisyk-

les ir prasidėjo kulminacinė vakaro dalis.

Pagaliau nuaidėjo švilpukas ir pagavus išmestą kamuolį, mūsų komanda pirmoji pelnė taškus. Tačiau jau po kelių minučių svečiai pradėjo diktuoti savo sąlygas ir išsi-

veržė priekin taikliai mėtydami į krepšį. Vėliau sekęs kėlinys vyko panašiai kaip ir pirmasis. Priešininkai išsiveržė dar labiau. Ilgosios pertraukos metu, po 2-jų kėlinių, vyko baudų metimo varžybos, kuriose dalyvavo po du žaidėjus iš kiekvienos komandos, net ir jų metu svečiai išgraibstė pirmąsias vietas. Po trumpo atodūσιο prasidėjo trečiasis kėlinys. Seminarijos komanda atsigavo ir pradėjo vėl

spausiti varžovus. Trečiojo kėlinio metu buvo ženkliai sumažintas atotrūkis nuo LSMU komandos. Netrukus prasidėjo paskutinis kėlinys. Šiame etape įtampa stipriai išaugo ir kiekvienas taškas tapo ypač svarbus. Po draugiškos kovos mūsų komanda nusileido priešininkams 8-iais taškais ir rungtynės pabaigė rezultatu 47:55.

Po rungtynių visi ėjome į valgyklą agapei. Ten galėjome artimiau pabendrauti bei susipažinti su svečiais, pasidalinti rungtynių išpūdžiais. LSMU kūno kultūros katedros atstovai suorganizavo rungtynių apdovanojimus ir padėkas. Buvo apdovanoti rezultatyviausi žaidėjai, aktyviausi sirgaliai bei renginio organizatoriai. Ilgametis LSMU Sporto instituto lektorius Eligijus Vyskupaitis išreiškė lūkesčius, kad seminarija prisijungs prie Lietuvos studentų Sporto Asociacijos (LSSA) ir galėsime toliau palaikyti ryšius. Po seminarijos rektoriaus padėkos žodžių bei atminimo dovanėlių, seminarijos bendruomenė palaimino svečius giesme ir išlydėjo juos namo. Tai buvo graži diena, skirta paminėti šv. Dievo Joną, kurios metu seminaristai galėjo geriau pažinti būsimus kūno, o šie – būsimus dvasios slaugytojus.

Salako istorijos puslapius bevartant

Kl. Gediminas G., I k.

Jėzus ėjo mokydamas per miestelius ir kaimus ir keliauvo į Jeruzalę (Lk 13, 22). Be praeities nėra dabarties, be dabarties nebus ateities. Dievas veikia istorijoje. Jis buvo, yra ir bus. Kiekviena parapija, miestelis ir žmogus turi savo unikalią istoriją. Vieniems ji artimesnė, kitiems – tolimesnė. Mano istorija susijusi su Salaku – miestelį kuriame gimiau, augau ir brendau. Čia mano proproproseneliai ir proseneliai gyveno, čia gyvena seneliai. Džiaugiuosi šiuo nenutrūkstamu kartų, tikėjimo, tradicijų, kultūros ryšiu.

Miestelio pavadinimo kilmę mėginama paaiškinti trejopai. Pirmoji hipotezė esą miestelis pavadintas buvusio Salako ežero vardu. Antroji hipotezė byloja, kad gyvenvietė kadaise buvusi apsupta ežerų, tarsi saloje, todėl jos gyventojai vadinti salokais. Medžiotojams artimiausia trečioji hipotezė, pagal kurią miestelis kadaise vadintas Sakalu, kadangi vietiniai medžiotojai auginę daug sakalų.

Salako parapija bei miestelis pasižymi socialiniu bendruomeniškumu ir religingumu: žmonės čia vienas kitą daugiau ar mažiau pažįsta, vieni kitiems padeda, tai tarsi viena didelė šeima, kartu išgyvenanti ir džiaugsmą ir liūdesį. Trumpai pristatysiu miestelio bei parapijos istoriją ir mano santykį su ja.

IX–XIII a. aptiktas Salako pilkapynas, vietinių vadinamas *kurganais*. Pasakojama, kad miestelį įkūręs kuni-

gaikštis Utenis, o aplinkinės vietovės buvo Lietuvos valdovų medžioklės centras. Rašytiniuose dokumentuose pirmąkart Salakas minimas 1387 m. LDK Jogailos rašte,

kuriuo dovanojamos žemės Vilniaus vyskupijai.

XV–XVI a. Salakas priklausė Tauragnų pilies teritorijai. XVII a. 2-je pusėje Salako vaitystę sudarė miestelis, Salako dvaras, aštuoniolika kaimų, dvidešimt viensėdijų (289 valakai žemės ir 581 valstietis). Šiaurės karo metu miestelis smarkiai nukentėjo nuo gaisro. Tačiau netrukus miestelis atsigavo, nes 1781 m. jau minima mokykla. Tuo metu mokykloje mokėsi tik keturi vaikai.

Esama įdomių faktų susijusių su Salaku. Pavyzdžiui, XIX a. pradžioje pro Salaką keliavo antrasis Prancūzų Armijos korpusas, tačiau imperatorius Napoleonas čia nesilankė. XX a. tarpukariu už kelių kilometrų į rytus nuo Salako driekėsi Lietuvos–Lenkijos demarkacinė linija. Galiausiai sovietmečiu Salakas buvo „Aukštaičių krašto“ kolūkio centrinė gyvenvietė.

2004 m. patvirtintas Salako herbas, kuriame pavaizduotas raudoname fone ant trijų akmenų tupintis sakalas ir nagais sugriebęs laikantis kryžių. Herbas atspindi miestelio pavadinimą, akmeninę bažnyčią ir žmonių tikėjimą Jėzumi Kristumi. 2005 m. balandžio 4 d. Vyriausybės nutarimu Salakui gra-

žintas miestelio statusas, kuris buvo panaikintas po 1970 m. Šiandieną pačiame miestelyje gyvena apie penkis šimtus gyventojų, jame yra pagrindinė mokykla, kurioje mokosi apie du šimtus mokinių.

Dabar daugiau dėmesio norėčiau skirti savo parapijos apibūdinimui. Būtent joje brendo mano pašaukimas į kunigystę.

Salako parapija kaip bendruomenė žinoma nuo 1496 metų. Iki dabartinės mūrinės, buvo statomos medinės bažnyčios, kurios ne kartą degė. Paskutiniai medinė bažnyčia sudegė 1905 m. birželio 15 d., degant Salako miesteliui. Tuo metu parapijoje dirbo kun. A. Kryžanauskas. Jo iniciatyva imtasi atstatyti naują bažnyčią, tačiau šį kartą – akmeninę. Rygos architektas Morgulcas sudarė projektą ir pats vadovavo statybos darbams. Į bažnyčios statybą buvo įtraukti visi parapijos gyventojai, net vaikai. Piemenys laukuose rinko kalkakmenius ir nešė deginti kalkėms, kadangi cemento tuo metu nebuvo. Iš kiekvieno parapijos kaimo buvo prašoma pristatyti reikiamą akmenų kiekį. Bažnyčios statybose dalyvavo ir mano proprosenelis Ignas Sabaliauskas. Jis buvo pagalbinis darbuotojas. Mano proprosenelio Petro Žiemia šeima rinko akmenis Nariūnų kaime ir vežė juos į Salako bažnyčios statybvieta. Žmonės dirbo Dievo garbei, niekas pagalbiniam darbuotojams atlyginimo nemokėjo, bet visi noriai darbavosi. Visus, taip pat ir mane, stebina, kad taip greitai nepraėjus nė penkeriems metams ir be ypatingos technikos, vien žmonių rankomis, buvo pastatyta neoromanikos ir neogotikos stiliaus bažnyčia. Statant bažnyčią jos sienoje įmūryta lenta su užrašu: „Bažnyčia pastatyta 1911m. kun. Kryžanausko rūpesčiu ir parapijiečių pastangomis. Viešpatie, lai būna amžina garbė tiems, kurie nesigailėjo dėl tavęs įdėti tiek darbo, net į kietus akmenis ją statant ir nesigaili nuoširdumo ją išlaikant, šis pastatas liks žmonių gyvo tikėjimo

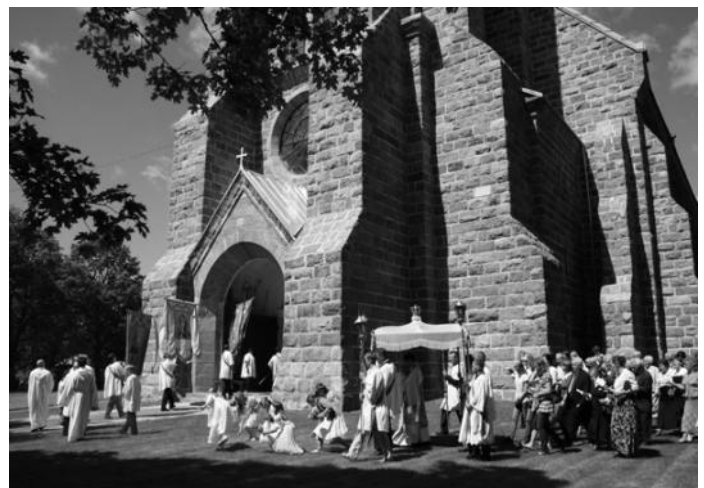

paminklas ateinančioms kartoms“.

Dabartinės bažnyčios aukštis siekia 72 m, ilgis – 64 m, plotis – 22 m. Bažnyčioje įrengti trys altoriai. Didysis altorius yra mūrinis su Nukryžiuotojo statula.

1911 metais rugpjūčio 14 dieną dar negalutinai įrengtoje bažnyčioje pradėtos laikyti šventosios pamaldos. Tais pačiais metais Žemaičių vyskupas Pranciškus Karevičius ją konsekrovo, suteikdamas Skausmingosios Dievo Motinos titulą. 1944 metais, vykstant mūšiams tarp vokiečių ir rusų armijų, buvo numuštas bažnyčios bokštas. Krisdama smailė pramušė stogą, lubas. Krisdami akmenys apgadino vargonus. Išdužo bažnyčios langai, puošnūs presbiterijos vitražai (išliko tik vienos – Aušros Vartų Dievo Motinos vitražas). Praėjus frontui, imtasi bažnyčios tvarkymo ir remonto darbų, kurie baigti tik 1990 metais. Varginga parapijos padėtis lėmė tokį ilgą bažnyčios remonto laikotarpį.

Šioje bažnyčioje buvau pakrikštytas, priėjau pirmosios Komunijos, iš J. Em. vysk. Jono Kaunecko priėmiau Sutvirtinimo sakramentą. Joje pirmą kartą patarNAVAVU Šv. Mišioms, joje sugiedojau savo pirmąją giesmę Dievui – A. Strazdo „Pulkim ant kelių“.

Šiandieną parapija yra nykstanti. To priežastys yra darbo vietų stygius, labai spartus gyventojų skaičiaus mažėjimas. Bažnyčioje beveik nėra jaunimo... Įprastomis liturginėmis dienomis vakarinėje Eucharistijoje dalyvauja vos kelios močiutės. Mano močiutė pamena, jog jos vaikystėje, vykstant Šv. Mišioms, miestelio gatvėse nebuvo įmanoma pamatyti nei vieno žmogaus, nes jie būdavo bažnyčioje, o sergantys meldavosi namuose. Bažnyčia būdavo pilnutėlė žmonių, net šventoriuje žmonės stovėdavo. Parapiją sudarė daug kaimų juose buvo daug gyventojų. Gyventojai arkliais arba pėsčiomis vykdavo į Šv. Mišių auką, o atvykę šventoriuje persiūdavo batus, taip rodydami Dievo namams pagarbą. Šiandien tik kaimų pavadinimai belikę, minintys tų žmonių gyvenimus. Tam įtakos turėjo tarybiniais metais vykdomas melioracijos procesas, nutraukęs senąjį, tradicinį, kartų ryšį. Vaikai, palikę tėvus, išsikėlė į miestus, pradėdami dirbti pagal įsigytąsias specialybes.

Salako bažnyčia – mano tikėjimo tvirtovė, man ji mylimiausia bažnyčia visame pasaulyje. Tad, nors šiandien ir esu toli nuo savo gimtojo miesto – myliu ją, branginu ir saugau savo širdyje.